

[Hauge.]

posten“, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse skal citere nogle Linier af:

„Under sit Besøg deroppe i Grønland 1925 skal Hr. Hauge selv have konstateret, at Koncessionshaverne udnyttede Statens Aktiver paa den Maade, at en stor Del af Minernes kostbare Materiale blev kastet i Søen som Affald — et Forhold, som dog maa have gjort et vist Indtryk paa en socialdemokratisk Minister.“

Videre staar der:

„Man forstaar derfor, at den Overenskomst, som Hauge i 1926 sluttede med Koncessionshaverne, og hvorved Afgiften til Staten steg fra 1 til 2½ Mill. Kr. om Aaret, ikke gav Anledning til Basunstød i den socialdemokratiske Presse. Det daværende Regeringsorgan indeholdt kun en meget beskedne Notits om, at det var lykkedes Indenrigsministeren at slutte en Overenskomst med Kryolitselskabet, der gav Staten et væsentligt bedre Udbytte.“ Og saa fortæller man, at dersom man vil kapitalisere den Nettogevinst, som Salgsagenterne har af Statsminen paa Grønland, kommer man op til et Beløb paa ca. 200 Mill. Kr., et Beløb, hvormed man kunde betale hele Landmandsbankens kæmpemæssige Underskud.

Som man ser, fremstilles Sagen her, som om der var noget muggent, noget underfundigt ved den, navnlig fordi den socialdemokratiske Presse, som der siges, ikke udstødte Basunstød i 1926 i Anledning af, at der blev sluttet en ny Overenskomst med Kryolitmine- og Handels-Selskabet eller — hvad der jo er det rette Udtryk —: en Tillægsoverenskomst. Det er rigtigt, at der fra min Side ikke blev gjort stort Væsen ud af dette, idet jeg nemlig fandt, at Statens Interesser blev varetaget bedst ved, at vi ikke overfor Alverden kundgjorde alt for meget om, hvorledes det i det hele forholdt sig med Kryolitten. Jeg skønnede ikke, at det var i Statens Interesse at udbasunere for alle Vinde, hvor meget der kunde tjenes paa Kryolit i Grønland, eller hvor meget Kryolit der var tilbage i Minen o. s. v. Forholdet er nemlig det, at dette Produkt, som findes i Naturtilstand deroppe, er udsat for en meget stærk Konkurrence derved, at der rundt omkring er oprettet Fabrikker for syntetisk Kryolit. Naar jeg ikke gjorde noget stort Væsen ud af, at vi havde faaet denne Tillægsoverenskomst, som var en meget god Overenskomst i Forhold til den, vi tidligere havde maattet bygge paa, saa er det ikke ensbetydende med, at jeg be-

høvede at skamme mig over denne Overenskomst. Tværtimod, jeg tror nok, jeg kan sige med Rette, at denne Tillægsoverenskomst var en betydelig Fordel for Staten. Der er ikke Antydning af Mystik over Tillægsoverenskomstens Tilblivelse eller Indhold. Denne Overenskomst, som jeg altsaa sluttede med Kryolitmine- og Handels-Selskabet i 1926, blev af mig forelagt for Folketingets Finansudvalg med alle de Oplysninger, der overhovedet kunde gives om den, og Finansudvalget tiltraadte den enstemmigt. Rigsdagen er altsaa gjort bekendt med Sagen i alle dens Enkeltheder, og naar jeg nu paa ny gør udførligt Rede for den her i Salen, er det, fordi det forekommer mig at være i alles Interesse, at enhver Art af Mystik, der er opstaaet denne Sag vedrørende, forsvinder, for der er ingen Mystik i den.

Jeg undredes noget over, at et Medlem af Folketinget, det ærede Medlem Hr. Vanggaard, ogsaa gav sit Besyv med i „Jyllandsposten“ om Kryolitspørgsmaalet, og det paa en saadan Maade, at man ogsaa af hans Udtalelser maatte forstaa, at der var noget mystisk, for ikke at sige muggent, ved Sagen. Det ærede Medlem blev den 13. Maj interviewet af „Jyllandsposten“, og han anlagde straks en meget bekymret Mine; ogsaa han mener efter hans Udtalelser at dømme, at Mineselskabet deroppe har brudt sin Overenskomst med Staten, altsaa i Virkeligheden forbrudt den Koncession, der blev givet det i 1914, da den sidste Koncession blev givet. Det ærede Medlem siger — med den højtærede Formands Tilladelse skal jeg citere ganske faa Linier —:

„Paa Grundlag af de Oplysninger, som Grønlandsudvalget fremskaffede, fandt flere af dets Medlemmer, at den af den daværende Indenrigsminister sluttede Kontrakt med Kryolitselskabet ikke gav Staten et i Forhold til Fortjenesten ved Kryolitsalget rimeligt Udbytte, medens Hr. Hauge mente, at det ikke havde været muligt for ham at faa indført mere vidtgaaende Bestemmelser.“

Det ærede Medlem Hr. Vanggaard oplyser endvidere i dette Interview, at det grønlandske Udvalg havde Betæneligheder ved at godkende den Overenskomst, som jeg som Indenrigsminister sluttede med Kryolitmine- og Handels-Selskabet. Udvalget havde navnlig Betæneligheder ved, at Mineselskabet fik Ret til at bryde meget store Mængder af Kryolit deroppe. Det ærede Medlem har altsaa den Opfattelse, at man skulde spare paa denne Vare, rationere den. Dette er, synes jeg, en meget